

WŁOŃWO KUJAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII
TORUŃ

Prenumerata
na miesiąc 1 zł. 80 gr., na półrocze 10 zł. 50 gr., na rok 20 zł. 50 gr. z odnośniami do domu 2 zł. 50 gr.
Ogłoszenia
za wiersz milimetry na pierwszej stronie 10 groszy polskich, na drugiej i trzeciej — 8 gr., na czwartej — 5 gr. Ogłoszenia drobne po 3 grosze za wiersz. Tym samym drukiem — podwójnie. Najm. ogł. — 30 gr. Dla zagranicy ceny o 100 proc. wyższe. Układ ogłoszeń czterocolumnowy. Ceny ogłoszeń, podane w złotych polskich, obliczane będą według kursu złotego franka, ustalonego przez Ministra Skarbu.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarjum uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 3-EJ. DO 4-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783

BANK DLA HANDLU I PRZEMYSŁU W WARSZAWIE ODDZIAŁ WE WŁOCLAWKU

ul. 3-go Maja Nr. 22, róg Żabiej. Telefon Nr. 92
PRZYJMUJE ZAPISY I WPLATY NA AKCJE

BANKU POLSKIEGO

na warunkach ogłoszonych w odezwie Komitetu Organizacyjnego.
Otwiera rachunki w złotych polskich, równych frankowi złotemu.

Życie nie zabawką, raz popsute, zmarnowane, trudno naprawić.
Sewer.

Zasadnicze zmiany.

Prawie jednocześnie z uznaniem rządu sowieckiego przez Wielką Brytanię de jure ukonstytuowała się w nowym składzie rada komisarzy ludowych. Nazwiska nowych narkomów znane są z depeesz.

Zbiegnięcie się w czasie tych dwu faktów nie wskazuje bynajmniej na jakikolwiek związek przyczynowy pomiędzy nimi. Fizjonomia nowego sow-narkomu jest wynikiem nie tyle konjunktur politycznych na szerokim świecie, te bowiem są dziś dla Rosji sowieckiej wyjątkowo pomyślne, dla ukształtowania się stosunków wewnątrz partji i na szerszym terenie republiki.

Odnowiony rząd sowiecki, w którym po stanowczym odrzuceniu przez C. K. i potępieniu zasady frakcyjności, jest dziełem kompromisu, równoznacznego w historii jej rozwoju z przejściem pewnego, nieuniknionego etapu, na drodze do bardziej współczesnych, cywilizowanych, że się tak wyrazimy, form rządzenia i bytowania. Fakt ten w naszym zrozumieniu, przesądza dalszy bieg wypadków. Nie tylko legalizuje on jawną opozycję, ale co więcej jest bardzo poważnym krokiem ku zbliżeniu się z nią w jedynym możliwym w takich wypadkach celu kompromisowego wypośrodkowania linii polityki wewnętrznej i zewnętrznej.

Ten zasadniczy etap władza sowiecka już przeżyła i wypadek ten w dość już długim łańcuchu zaszłych ewolucji nabiera szczególnego znaczenia, który ułatwi szerszemu ogółowi rozpatrzenie się w obecnych stosunkach rosyjskich.

Oprócz tej wskazówki mamy jeszcze inną nie mniej ważną dla przyszłości Rosji sowieckiej.

Cofnijmy się nieco wstecz. Od roku 1907 partja komunistyczna pod względem liczebnym wykazuje stały i szybki rozwój. Z roku na rok szczupłe kadry starych i wybranych bojowników zasilane są przez nowych ludzi, zwanych nie bez złośliwej in-

stami, tymi najmniej pewnymi dumskotworami starej gwardji, których zadaniem było wzmocnienie partji »żywą solą«, ale nie sięgać po władzę i wpływy. Odtąd starszyzna, mając w swych szeregach około trzystu tysięcy nowozaciężnych na pięćdziesiąt tysięcy starych komunistów, musiała zaprowadzić nad młodszą bracią na szpiegostwie oparty system kontroli, aby nie stanąć pewnego dnia wobec faktów dokonanych.

Porewolucyjna historia R. K. P. ma kilka t. zw. »czystek«, kiedy raz po raz wyrzucano z partji na zbity leń dziesiątki tys. partyjnej »szpanki«. Steroryzowana umiejętnie przez prowodyrów »Szpanka« siedziała na ogół cicho, ba... starała się przy każdej sposobności zaznaczyć swe uczucia wiernopoddane. I tylko po pierwszych sukcesach opozycji, kiedy tryb wojenny w partji zaczął się rozluźniać z katastrofalną niemal szybkością, »Szpanka« zaczyna się również »różniczkować« i podnosić głowę.

Jednocześnie rozpoczął się wysoce niebezpieczny dla partji proces ucieczki z jej szeregów malkontentów ze starej gwardji. Pozostawały dwie drogi: albo zamknąć wstęp do partji nieumiejącym się dopasować do stawianych wymagań nowym elementom z liczby sympatyków i w ten sposób skazać partję na stopniowy uwiąd starczy, albo otworzyć szeroko drzwi dla nowych ludzi i tą drogą skazać ją na nieuniknione przerodzenie się wewnętrzne.

Partja obrała drugą drogę, wchłaniając za jednym zamachem blisko sto tysięcy ludzi, trzymanych dotąd w rezerwie bezpartyjnych. Jak widzimy R. K. P. wypływa coraz wyraźniej na szerokie prądy, coraz głębszych przemian ewolucyjnych, które zmieniając się gatunkowo wpływają konsekwentnie na zmiany jej taktyki i polityki.

Nie miejmy jednak złudzeń. Przeobrażenia w partji komunistycznej

Sprostowanie.

W tekście ogłoszenia w № 31 „Słowa Kujawskiego” „Min. Skarbu — Obwieszczenie o Bonach Podatkowych” błędnie wydrukowano w ósmym wierszu od góry: „na cały dzień” — winno być „na dany dzień” — co niniejszem prostujemy.

ROK ZAŁOŻENIA 1870

BANK KWILECKI, POTOCKI i S-ka

TOW. AKC. W POZNANIU

ODDZIAŁ WE WŁOCLAWKU

NOWY RYNEK 10 tel. 14

Przyjmuje zapisy na akcje BANKU POLSKIEGO, na warunkach wyszczególnionych w odezwie Komitetu Organizacyjnego Banku Polskiego.

Agonja dolara.

Łódź, 72. (A. W.) Napływ dolarów do P. K. K. P. trwa w dalszym ciągu w tempie niesłabnącem. Dzisiaj Polska Krajowa Kasa Pożycz. płaciła za dolara kurs wyższy, niż osiągnięty na rynkach prywatnych. Chęć realizacji walut obcych wśród szerokich sfer publiczności i spekulantów zawodowych jest tem większa, że coraz częściej nadchodzą wiadomości o niesłychanej niżce dolara na rynkach prowincjonalnych. Niektóre oddziały P. K. K. P. na prowincji musiały chwilowo wstrzymać skup dolarów z powodu braku potrzebnych zapasów marek polskich. W chwilach takich powstawał popłoch i kurs dolara spadał poniżej siedmiu milionów. Przed kilku dniami wydarzyło się to w Białymstoku.

Opowiadają, że w innych miejscowościach były już chwile podobnej paniki. Przewidują, że gdyby naraz w ciągu jednego dnia zaoferowano oddziałowi łódzkiemu kilkaset tysięcy dolarów, oddział musiałby, nie obniżając urzędowego kursu wstrzymać skup, nie mogąc pozbywać się zapasu marek, potrzebnego na dyskonto weksli i normalne wypłaty bieżące. Dla tego też napływ dolarów do P. K. K. P. nie ustaje, wszyscy bowiem spieszą sprzedawać posiadane waluty, aby nie stracić na nich w razie wstrzymania skupu przez P. K. K. P. Fakt zaprzestania druku marek na potrzeby skarbu stanowi nawet dla pesymistów gwarancję, że nie można spodziewać się wahania marki w kierunku niżkowym.

sprawdzą zmiany w jej polityce ekonomicznej, która ogląda się zazdrośnie na nieufnie dotąd kapitały zagraniczne i przesuną punkt ciężkości jej polityki państwowej z martwego punktu wyjąłowego i zbankrutowanego kosmopolityzmu na stare utarte szlaki czynnej polityki w duchu nacjonalistycznym.
Ludwik Zielński.

Z Radomska.

Podczas wojny, jak grzyby po deszczu, powstawały wszędzie gimnazja i to nie tylko już w miastach powiatowych, ale i po miasteczkach. Równocześnie zaś zakładano bardzo mało szkół zawodowych, a jeżeli gdzieś powstała taka szkoła, to nie było w niej przepelnienia, gdyż rodzice daleko chętniej posyłali dzieci do gimnazjów. Był to objaw nie-

Dom.SIERZCHOWO

telefon Nr. 6 POCZTA WAGANIEC

ma do sprzedania

4 buhaje zarodowe

rasy Holenderskiej czarno-białej.

zdrowy, gdyż brak nam przedewszystkiem fachowych przemysłowców, rzemieślników i handlowców, a tymczasem wszyscy chcieliby iść na inżynierów, lekarzy i adwokatów. Obecnie gimnazja prywatne są w trudnym położeniu i niektóre muszą być zamknięte, to też ludzie zaczynają

więcej myśleć o szkołach zawodowych, które cieszą się poparciem M. W. R. i O. P.

W Radomsku mamy dwa gimnazja męskie i jedno żeńskie, a myślano też o założeniu drugiego żeńskiego. Jak na Radomsko, to trochę za dużo. Niektórzy zwracali uwagę na konieczność założenia szkoły zawodowej, lecz napróżno. Dopiero teraz myśl ta jest na drodze do skutecznego. Odbyło się już zebranie, na którym wizytator szkół handlowych, p. Byzowski, przedstawił plan zorganizowania szkoły handlowej. Uczestnicy zebrania wypowiedzieli się za otwarciem szkoły przemysłowej. P. Byzowski przyrzekł sprawę tę przedstawić w ministerstwie, a niezależnie od tego zaproponował założenie szkoły handlowej od 1 września. Zgodzono się na propozycję i Macierz szkolna wniosła podanie o koncesję. K.

Zebranie T.N.S.W.

W czwartek dnia 7 b. m., o godzinie 8-iej wieczorem w gimnazjum państwowym męskim odbyło się ogólne zebranie Koła wrocławskiego »Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych« (T. N. S. W.)

Obrady zagal i przewodniczył prezes Koła, prof. Przybyłowski. Po odczytaniu protokołu z ostatniego ogólnego zebrania, odbytego przed Świętami Bożego Narodzenia, sekretarz prof. Brodzikowski, przedstawił sprawozdanie z działalności Koła w roku ubiegłym. Wobec przeciżenia swych członków pracą zawodową w dzisiejszych anormalnych warunkach, kiedy wszyscy pochłonięci są walką życiową o chleb powszedni, organizacja nie mogła rozwinąć akcji w całej pełni. Koło dało inicjatywę do urządzenia we Wrocławku uroczystego obchodu Kopernikowskiego i zorganizowało dla członków odczyt z okazji 150-lecia Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej. Poza tem Koło utrzymywało stały kontakt z centralą Warszawską, sprowadzając dla swych członków czasopisma pedagogiczne, i normowało stosunki między zarządami szkół a nauczycielstwem, pośrednicząc nieraz, w drobnych zresztą, zatargach. W roku sprawozdawczym (1923-cim) odbyło się 10 zebrań zarządu i 7 zebrań ogólnych. Członków

Nadzór nad samorządem.

Dr. Józef Zawadzki zamieścił w Nr. 35 Kurjera Warszawskiego artykuł, krytykujący ministerjalny projekt o samorządzie. Autor ubolewa nad tem, że projekt »tchnął ducha niewiary zarówno w mądrość, jak i lojalność obywateli«, gdyż uzależnia wybór prezydentów i ławników od zatwierdzenia przez władze nadzorcze, nadzór zaś tych władz czyni bardzo surowym, krepując działalność samorządową. Zdaniem dr. Zawadzkiego, taka budowa samorządu jest błędna i »musi uleść w ciałach prawodawczych zmianom radykalnym«.

Poniważ obawiam się, że projektowana budowa nadzoru państwowego nad samorządem mogłaby istotnie uleść zmianom, uważam za stosowne dorzucić słów kilka do artykułu dr. Zawadzkiego.

Tak, bez wątpienia, projekt tchnie »duchem niewiary zarówno w mądrość, jak w lojalność obywateli«. Ale czy takie stanowisko nie jest słuszne? Bo przedewszystkiem, jak się przedstawia ta »mądrość« samorządowa?...

Kilka miesięcy temu zamieściłem w Kurjerze Warszawskim artykuł p. t. »Ciemny samorząd«. Przytoczyłem w nim dane cyfrowe, ustalające stopień wykształcenia burmistrzów i ławników. Powołując się na wyczerpującą pracę p. M. Pozowskiego, za-

Ochrona lokatorów.

W dniu 6 b. m. Komisja Prawnicza Sejmu dwukrotnie obradowała nad projektem ustawy o ochronie lokatorów. Na posiedzeniu rannem przeprowadzono dalszą rozprawę, na posiedzeniu popołudniowym przyjęto cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Na wniosek p. Chelmońskiego uchwalono, aby właściciele nieruchomości opłacali podatek w wysokości 30 proc. każdorazowo pobieranego czynszu. Co do opłat za świadczenia uchwalono wniosek pos. Pużaka, by rozkład opłat był wywieszony w bramie danego domu. Przytem nałożono na właścicieli obowiązek przedkładania rachunków i dowodów. Za korzystanie z windy opłacać będą tylko ci lokatorzy, którzy istotnie z windy korzystają. Dalej uchwalono wniosek p. Hartgłasa, aby obowiązek opłat dodatkowych obciążał lokatorów tylko do chwili, gdy czynsz wyniesie 50 proc. czynszu przedwojennego, względnie o ile chodzi o wydatki na wodę, 75 proc. Co do ochrony sublokatorów Komisja postanowiła, że czynsz, płacony przez sublokatora z części mieszkania nie może być większy, niż czynsz płacony przez lokatora właścicielowi domu z tej części mie-

szkania, powiększony o 30 proc., zaś w wypadku, gdy sublokatorowi dostarczono również urządzenia mieszkalnego o 70 proc. Postanowiono dalej, że wolno jest właścielowi domu usunąć lokatora z zajmowanego dotychczas mieszkania o ile dostarczy tegoż domu równowartościowego i odpowiadającego potrzebom sublokatora innego mieszkania. Skarb Państwa, opuszczając lokal, zajmowany w nieruchomościach prywatnych, ma prawo odstąpić ten lokal najemcom nieruchomości skarbowych, względnie urzędnikom państwowym, ma prawo przytem nawet wbrew woli właściciela przeprowadzać odpowiednie przeróbki.

Ustawa obowiązywać ma od dn. 1 kwietnia b. r. Nie rozciąga się na Województwo Śląskie. Nie dotyczy również domów, wybudowanych po wybuchu wojny na obszarze Ziemi Wileńskiej. Przepisy ustawy rozciągają się pozatem na te domy kolejowe w b. zab. austriackim, które zostały wybudowane z funduszu pensyjnego pracowników kolejowych.

Pełny Sejm rozpocznie obrady nad projektem prawdopodobnie na posiedzeniu wtorkowym.

Chrześcijańska Demokracja a rząd.

Posel Chaciński u Premiera.

5 bm. premier Grabski przyjął przedstawicieli Ch. Dem. z posłem Józefem Chacińskim na czele, którzy wypowiedzieli się przeciwko kandydaturze p. Wachowiaka na stanowisko wojewody Śląskiego.

Premier przyrzekł, że życzenie Chrz. Dem. zostanie uwzględnione.

Zjazd delegatów Chrz. Dem. do p. Grabskiego.

Zjazd delegatów chrześcijańskiej

demokracji województwa śląskiego przesłał prezesowi Rady Ministrów telegram, w którym wyraża p. prezydentowi Rady Min. szczerze uznanie za dotychczasową pracę w dziedzinie sanacji skarbu. Ufając mocno, że takowa będzie uwieczniona pomyślnym wynikiem zjazdu wita z radością fakt, że dalszy druk marki polskiej stanie się zbędny. (—) Korfanty, Kędzior, Kwiatkowski, Brzózka.

liczy Koło 23, a więc zrzesza prawie połowę miejscowego nauczycielstwa gimnazjalnego.

Skarbniczka, p. Gierzkowska, przedstawiła następnie sprawozdanie kasowe: dochodu było 12.000 000, wydatki

MYŚLI.

Mniej pałaców, a więcej porządku, mniej chat, mniej świetnych czynów, a więcej dobrych uczynków, mniej bohaterów, a więcej obywateli, mniej półbogów, a więcej ludzi!

Juljan Klaczko.

wyniosły z górą 10.000.000, pozostało w kasie niecałe 2.000.000 mk. Składkę za styczeń określono na 800 000 mk., na luty zaś i złoty 20 groszy t. j. 2.200.000 mk. Ze składek miesięcznych 90 proc. idzie do Zarządu Głównego T. N. S. W. na prenumeratę czasopism, 15 proc. do Zarządu Okręgowego i 15 proc. pozostaje w Kole Włocławskim.

Odczytany potem został okólnik warszawskiej »Komisji 6« w sprawie płac nauczycielskich i wpisów szkolnych w lutym. Wobec wzrostu drożyzny w styczniu (w porównaniu z grudniem) o 150 proc., pensja nauczycieli, wypłacana 1 lutego, powinna być o 150 proc. większa, niż pensja z dnia 1 stycznia, która uwzględniała jedynie wzrost drożyzny w grudniu. Wpisy w gimnazjach warszawskich wyniosą wobec tego w lutym od 100 do 120 milionów, na prowincji zaś od 70 do 90 milionów, zależnie od klasy. Normy te są obowiązujące.

Na zakończenie omawiano sprawę założenia przy Kole Włocławskim Skarbnicy N. S. K. (»Nauczycielskiej Spółdzielni Kredytowej«). N. S. K. istnieje przy T. N. S. W. w Warszawie i ma t. zw. Skarbnice w wielu miastach prowincjonalnych. Organizacja ta przyjmuje od nauczycielstwa wkłady na oprocentowanie i udziela w wysokości dwumiesięcznej pensji pożyczek, spłacanych potem w ciągu roku ratami na bardzo dogodnych warunkach. W dyskusji zabierali głos pp. Górniewiczowa, Fopp, Zdebińska, Drobnay, Brodzikowski i inni. Zebranie zakończyło się o godz. 10 wiecz.

Następne ogólne zebranie T. N. S. W. odbędzie się w piątek dnia 15 lutego o godz. 8 ej wiecz. w gimnazjum państwowym męskim. Na zebraniu tem odbędą się wybory nowego Zarządu. L. K.

Wysiedlenie gen. Wrangla.

PARYŻ 7. 2. Według doniesienia z Bułgarii gen. Wrangiel i oficerowie jego sztabu otrzymali nakaz opuszczenia granic Jugosławii.

nas drogo kosztuje». Tak pisali obywatele sławetnego miasta Stawiski...

Oczywiście, to była przesada... Samorząd jest niezbędny, leży on w interesie państwowym, gdyż obywatele muszą się nauczyć załatwiać sami swoje sprawy miejscowe... Ale nie powinni się obrażać, jeżeli ministerstwo nie posiada jeszcze dostatecznych danych, aby wierzyć w ich »mądrość«...

A teraz, jak przedstawia się kwestja lojalności?...

Oczywiście, można twierdzić, że odmienna narodowość nie wyłącza lojalności. Można dowodzić, że ukrajiniec we wschodniej Małopolsce, a Niemiec w Wielkopolsce niekoniecznie muszą mieć swoją irredentę. Ale czy nie może zdarzyć się inaczej?... A jeżeli może, to czy państwo nie powinno nad tem czuwać?...

Według danych Rocznika statystycznego z r. 1915, wydawanego pod redakcją E. Strassburgera, tylko 0,67 proc. żydów uznawało się za Polaków, a więc, niecały jeden procent! Tymczasem w niektórych miastach i miasteczkach naszych żydzi stanowią 90 proc. całej ludności. Czy w tych warunkach czuwanie nad lojalnością państwową, a więc zatwierdzanie wyboru burmistrza i ławników przez władzę nadzorczą nie jest wskazane?...

Szanowny autor artykułu »Samor-

rząd i rząd« powołuje się na to, że gdy cesarzowi austriackiemu po raz trzeci przedstawiono do zatwierdzenia wybór nienawistnego mu kandydata, cesarz w końcu wybór ten zatwierdził. Dr. Zawadzki uważa, że w Rzeczypospolitej nie powinno być gorzej pod tym względem, niż w monarchji. Otóż szanowny autor się myli.

Forma ustroju państwowego nie ma z daną kwestją nic wspólnego. Nadzór państwowy jest zależny od stosunku sił społecznych, a więc i od stosunków narodowościowych, wyznaniowych, kulturalnych, i t. d.

Francja też jest republiką. A jednak we Francji nadzór państwowy jest znacznie surowszy, aniżeli projektuje to nasze ministerstwo. Dość przeczytać motywy prawodawcze do francuskiej ustawy o samorządzie z d. 5 kwietnia 1884 r., żeby zrozumieć, że swoboda samorządu tam, gdzie istnieją obawy o jedność Rzeczypospolitej, jest groźna dla państwa; że każdy jest przedewszystkiem obywatelem państwa, a potem dopiero obywatelem swojej gminy i że interes jej, a więc jej swoboda ruchów musi być podporządkowana interesowi państwa.

Al. Kroński.

Co niesie dzień?

LUTY
9
SOBOTA

Jutro: Apolonja p. m., Cyryl, b. Aleks. w. dr.
Dziś: 5 po 3 Król., Scholastyka p.
Wschód słońca o g. 7.33
Zachód o g. 4.57
Wsch. księżycy o g. 9.29
Zachód o g. 10.10

Spstrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Luty	godzina	ciężnienie powietrza w m.m. 700+	temperatura w stopn. Celsjusza	zachmurzenie nie nieba 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr./sek.
7	21	47,3	-3,1	10	W - 1
8	7	46,3	-3,3	10	C - 0
8	13	46,7	-1,0	10x	C - 0

W dniu 7 lutego najwyższa temperatura wynosiła -1,9°, najniższa -1,8°. Śnieg: 3 cm.

Kurs franka złotego waloryzacyjnego na dzień 9 lutego wynosi 1.800.000 mk.

Z giełdy d. 7.2:
Dolar 9.150.000
Funt angielski 39.400.000
Frank szwajcarski 1.610.000
Frank francuski 428.000
Liry włoskie 406.500
Korony austriackie (100) 130.025
4% poz. premii. 575.000, 8% poz. złota 9.500.000, 6% poz. seria II A. 1.325.000
6% poz. dol. 5.850.000.

Przedstawienie. Dnia 10 lutego (niedziela) 6. II o godz. 7 1/2 wiecz. w sali Gimnazjum p. Janiny Steinbockówny we Włocławku odegrana zostanie staraniem uczennic teatru szkolnego komedia Niemcewicza w trzech aktach: „Powrót posła”. Wieczór urozmaicony będzie śpiewem oraz stylowym tańcem w oryginalnych kostiumach z XVIII w. Dochód z przedstawienia przeznacza się na pomoce szkolne. Bilety są do nabycia w gmachu Gimnazjum. Powyższe przedstawienie powtórzone zostanie specjalnie dla młodzieży szkół włocławskich dn. 11 lutego (w poniedziałek) o godz. 7-ej wieczorem.

Powtórzenie przedstawienia. Dowiadujemy się, że „Zaczarowane Koło” ostatnie powtórzone w dniu jutrzejszym na scenie teatru „Polonia”.

Wiadomość tę notujemy z zadowoleniem, gdyż naprawdę wielka szkoda byłaby, aby tak piękna baśń, jaką jest „Zaczarowane Koło” wystawione na scenie z wielką starannością i nakładem przez Koło Dram. przy Chr. Zw. Zaw. była tylko jeden raz grana.

Tym, którzy nie byli na pierwszym przedstawieniu, radzimy odwiedzić teatr. Jednocześnie przypominamy o wcześniejszym zaopatrywaniu się w bilety, ponieważ w ostatniej chwili przy kasie jest natłok i bardzo często bywa, że bilety są wykupione i Kasa zamknięta.

Zjazd delegatów organizacji lokatorskich. W niedzielę, dnia 10 bm. odbędzie się w Warszawie Wszepolski Zjazd delegatów organizacji lokatorskich, który zostaje zwołany przez Centralę Zrzeszeń lokatorskich Rzeczypospolitej Polskiej (Leszno 29). Organizacja ta istniejąca od roku 1920, zwraca się z apelem do wszystkich zrzeszeń lokatorskich całej Polski o jaknajliczniejsze przybycie na Zjazd ze względu na olbrzymią doniosłość sprawy (Ust. o ochr. lok.) jaka będzie przedmiotem obrad. Informacji udziela biuro Centrali Leszno 20 m. 6 w Warszawie, również telefonicznie (tel. 30 — 60).

Składka na żebraków. Z inicjatywy Stow. Kupców Poskich we Włocławku rozpoczęto częściową akcję pomocy żebrakom. Akcja ta, za wyjątkiem kilku malkontentów, znalazła wielkie uznanie dla Stow. Kupc. Pol. wśród szerokiej sfery społeczeństwa naszego miasta.

Narazie akcja ta obejmuje tylko członków Stow. Kupc. Pol., którzy wpłacili już za m. luty tytułem skład-

ki 100.000 000 mkp. Suma ta przelana została do kasy Zarządu Włoc. Tow. Wspom. biednych dla podziału żebrakom według uznania Zarządu.

Poczta można już wysłać do 200 milionów marek. Począwszy od 1 lutego przyjmowane są listy wartościowe, paczki, przekazy pocztowe i telegraficzne do wysokości 200 milionów mk. Opłata za przekazy ponad 50 milionów mk. wynosi: przy nadaniu za każde dalsze 10 milionów o 40 tys. więcej, zaś przy doręczaniu za każde 10 milionów o 20 tysięcy marek więcej.

Węgiel jest jeszcze za drogi. Od dnia 16 stycznia obowiązują dla węgla górnośląskiego ceny przewyższające dziesiątki procentów ceny węgla produkowanego w Anglii, Czechach i niemieckiej części Górnego Śląska. Ceny te nie tylko powodują ogromną drożyznę wewnątrz kraju, utrudniają w dodatku eksport węgla śląskiego zagranicę, co spowodować może zastój w przemyśle węglowym i pozbawienie pracy przeszło 150.000 robotników. W sprawie powyższej została wniesiona interpelacja grupy senatorów do Sejmu.

Wagon restauracyjny w pociągu osobowym. Począwszy od środy, dnia 6 lutego r. b. z Warszawy, a od czwartku, dnia 7 lutego r. b. z Gdańska w pociągach osobowych № 411—412 kursuje wagon restauracyjny na szlaku Warszawa—Gdańsk i odwrotnie.

Przeostroga dla restauratorów. Zatarę, jaki wynikł pomiędzy restauratorami a kelnerami w Warszawie, w sprawie uposażeń, naprowadził Oddział walki z lichwą na stwierdzenie poważnych nadużyć i dopuszczania się lichwy uprawianej przez największe restauracje. W tych dniach Kom. Rządu skierował do sądu dla spraw lichwiarskich protokół o lichwę na właścicieli restauracji „Wir”, „Empire”, „Pod Wiechą”, „Wróbel”, „Unia”, „Kristal”, „Polonia (dawna)” i „Bar Lwowski” przy ulicy Kruczej. Oskarżonym grozi kara więzienia i miljar-dowe grzywny, za pobieranie lichwiarskich cen za kotlety, szaszłyki i czarna kawę.

Jak leczyć zmarznięcie i odmrożenie. Zmarznięte części ciała należy przez tarcie śniegiem lub okłady zimną wodą najpierw stopniowo pobudzić do życia, a dopiero później stopniowo.

Odmrożenie członków jest to także zmarznięcie, ale w mniejszym stopniu. Najlepiej leczyć w lecie i jesieni, a to przez nacieranie kamforowym spirytusem lub nawet naftą. Gdy zaś nastanie już zima, należy odmrażające się członki trzymać ciepło, osobiście w nocy i pokrywać ła-godnymi maściami: przetopionym lo-jem lub klejem stolarskim.

Najlepiej jest jednak wogóle chronić się od odmrożenia członków; a można tego uniknąć, skoro nie będzie się zniechęcał wychodziło z ciepła na zimno; powróciwszy zaś ze dworu nie trzeba nigdy stawać nacychmiast przy gorącym piecu.

Nawet padlinę kradną. Mieszkaniec wsi Ludwinowo gm. Śmiłowice zameldował w miejscowej Ekspertyzurze Urzędu Śledczego, że w nocy z dnia 5 na 6 bm. nieznanymi sprawcy skradli mu mięso z padlej krowy.

Za opilstwo pociągnięto do odpowiedzialności Muchowicza Antoniego.

Z KRAJU.

Kierownik Min. Pracy. P. Prezydent Rzpltej porucił kierownictwo Min. Pracy i Opieki Społecznej, po ustąpieniu Min. Dąbrowskiego, dotychczasowemu podsekretarzowi stanu tegoż ministerstwa p. Gustawowi Simonowi.

Echa strasznego wypadku

Jakie szczegóły wypadku ujawniło śledztwo? Krwawe szczątki jednego z robotników wleczone były przez parowóz od Wyczerp do Częstochowy.

Straszny w swych następstwach wypadek na torze kolejowym pod Wyczerpami wywarł w mieście naszym wstrząsające wrażenie.

Na miejsce krwawej masakry udała się w ub. poniedziałek Komisja, w skład której wchodził: komendant policji, p. nadkom. J. Kuczyński, sędzia Michalewski oraz dr. Wołowski. Śledztwo zdolało ustalić następujące szczegóły.

Prawy tor istotnie był zajęty przez pociąg zasypany śniegiem, maszynista fatalnego parowozu Olszewski miał więc polecenie jechać po linii lewej. Jechał on w szalonym tempie. W miejscu, gdzie pracowali nieszczęśliwi nad odrzucaniem śniegu, nie było żadnych znaków ostrzegawczych, w postaci zapalonych świateł.

Przy rozkopywaniu śniegu pracowało 14 robotników, zebranych przypadkiem we wsi Rząsawy. Dwaj z nich pochodzili z Rędzin. Słyszac huk zbliżającego się parowozu, odskoczyli na lewy tor, przycem część stanęła na szynach, część zaś poza torem, przyciskając się szczerlnie do wysokiej na 2 metry ściany z odrzuconego śniegu. Jednakże szkarpa śnieżna znajdowała się zbyt blisko toru tak, że pędzący parowóz bokiem platformy ponad kołami zaczął stojących z boku robotników. Jednemu z nich np. zniósł cały wierzch czaszki. Stojący na szynach siłą uderzenia odrzuceni zostali na odległość dwudziestu kroków. Ci wszyscy mają po-gruchotane doszczętnie kości rąk, nóg, połamane zębra, obojczyki. Tuż przy przyjeździe leżały 4 trupy, o

trzydzieści kroków dalej — 3 trupy. Dwaj robotnicy, dający słabe oznaki życia, przeniesieni zostali do budki dróżnika, gdzie po chwili zakończyli życie.

W twarzach zabitych, w otwartych szeroko oczach zastygło nieopisane przerażenie. Dwaj poranieni robotnicy są to: bracia Józef i Antoni Hajduś. Zostali oni przywiezieni na kurację do szpitala Panny Marii. Stan Józefa Hajdusia jest groźny. Z całej grupy tylko dwaj robotnicy wyszli bez szwanku, doznali jednak na widok ofiar silnego wstrząsu nerwowego.

Pozostały jeden robotnik z pracujących 14-tu zginął bez śladu i jak pierwotnie przypuszczano, został zabity i zawiany śniegiem. Wszelkie poszukiwania były bezskuteczne i dopiero w ostatniej chwili w zabitym obok mostu „kacapskiego” rozpoznano zaginionego robotnika. Jest to Walenty Górczyński z Rząsaw, robotnik fabryki Klawego w Częstochowie. Jak się okazało, nieszczęśliwy wleczone był przez parowóz z Wyczerp aż do Częstochowy i dopiero przy moście „kacapskim” resztki poszarpanych straszliwie zwłok spadły na tor. Została jedynie twarz, część piersi i brzucha, kawałki zaś rąk, nóg, wewnętrzne organy, jak płuca i jelita rozwleczone zostały po całym torze.

Zwłoki ofiar strasznego wypadku wydane zostały rodzinom do pochowania. Poszarpane zaś szczątki Górczyńskiego przywieziono do kostnicy szpitala Panny Marii.

Sprawa uznania rządu sowieckiego.

Prasa francuska, omawiając fakt uznania rządu sowieckiego przez Anglię, uważa, że wydarzenie to nie jest tak doniosłe, za jakie je niektórzy uważają. „Journal des Debats” sądzi, że Francja nie potrzebuje się spieszyć z naśladowaniem przykładu Londynu i Rzymu, Francja — zdaniem dziennika — nie straci nic, jeżeli zaczeka jeszcze jakiś czas.

Neue Freie Presse donosi z Londynu: Rosyjska reprezentacja handlowa w Londynie zakomunikowała angielskiemu urzędowi spraw zagranicznych treść rezolucji kongresu republik sowieckich, powziętą bezpośrednio po uznaniu rządu sowieckiego przez Anglię. Rezolucja zaznacza, między innymi, że drugi kongres republik sowieckich postanowił: iż współpraca między narodem angielskim a republikami związku sowieków będzie najważniejszym dążeniem rządu sowieckiego. Dalej rezolucja os-

wiadcza, iż rząd sowiecki, zgodnie ze swą dotychczasową polityką pokojową, uczyni wszystko w celu uregulowania wszelkich bieżących kwestji i nieporozumień, oraz w celu rozwoju i konsolidacji stosunków gospodarczych.

Uznanie Rosji sow. przez Anglię jest w Moskwie uważane za największe zwycięstwo rządu sowieckiego, już choćby z tego względu, że Francja i Ameryka nie będą mogły uzależnić uznania rządu sowieckiego od wzajemnych kompensat. W rządowych kołach sowieckich panuje podobno opinia, że wszystkie spory między Rosją a temi państwami będą uregulowane w drodze dyplomatycznej dopiero po uznaniu przez te państwa rządu sowieków. Normalne stosunki dyplomatyczne z Anglią zostały dziś podjęte. Rakowski będzie prawdopodobnie mianowany charge d'affaires w Londynie.

Komisje superrewizyjne. Min. spraw wojsk. wydał w porozumieniu z ministrem skarbu rozporządzenie w sprawie postępowania superrewizyjnego przy przenoszeniu wojsk. zaw. w stan nieczynny. Dla powyższych celów ustanowione zostały specjalne komisje superrewizyjne, które mają za zadanie orzekanie o przyczynowym związku cierpienia (kalectwa) ze służbą zawodow. wojsk. Orzeczenie to ma być stwierdzone przez komisję wojsk. lekarską. Komisje su-

perrewizyjne dla oficerów funkcjonować będą przy M. S. Wojsk., dla szereg. przy dowództwach okręgu korpu.u. Skład oficerskiej komisji oddz. V Szt. Gen., oficer z Dep. VII. Intendentury, oficer garnizonu warsz. i przedstawiciel Min. Skarbu. Decyzja zapada zwykłą większością głosów o ile nie nastąpi sprzeciw ze strony Min. Skarbu. W razie sprzeciwu komisja zbiera się w innym terminie o innym składzie personalnym.

Kupujcie ubezpieczenie!

Głos z za grobu.

Widmo żołnierza niepokoi stróża cmentarnego w Częstochowie.

Do zarządu gminy żydowskiej w Częstochowie zgłosił się stróż miejscowego cmentarza katolickiego i oznajmił, że we śnie zjawiał się kilkakrotnie przed nim żołnierz, nieboszczyk, który oświadczył, że jest żydem i niewłaściwie jest pochowanym na cmentarzu chrześcijańskim w Częstochowie.

Ostatnim razem nieboszczyk zagroził, że jeżeli o tem nie doniesie do gminy żydowskiej, to go udusi.

Zarząd gminy zakomunikował o tem rabinowi, który zwołał naradę rabinacką celem obmyślenia sposobu zbadania sprawy.

Nazajutrz po tym wypadku przyjechała do Częstochowy żydówka z prowincji i oznajmiła, że poszukuje syna, którego niegdyś zabrano do

wojska i niema odeń od szeregu lat wiadomości.

Tymczasem syn ten w postaci widma zjawiał się jej we śnie i oznajmił, że pochowano go niewłaściwie na chrześcijańskim cmentarzu w Częstochowie.

Rabinat rozpoczął badania w szpitalu wojskowym i stwierdził, że przed kilku laty zmarł tam żołnierz bez legitymacji, który miał tylko przepustkę na imię „Maurycy Kapusta”. Pochowano go wtedy istotnie na katolickim cmentarzu.

Wobec tego władze wojskowe wydały pozwolenie na ekshumację zwłok, poczem odbył się drugi raz pogrzeb podług rytuału żydowskiego.

Ponowny proces Bagińskiego i Wieczorkiewicza za 5 tygodni.

Wieczorkiewicz chce pójść do szpitala.

WARSZAWA, 7. II. Najwyższy sąd wojskowy odesłał już akta karne bombiarzy Bagińskiego i Wieczorkiewicza do wojskowego sądu okręgowego celem uzupełnienia śledztwa i przeprowadzenia nowego procesu.

Przewodniczącym nowej rozprawy

będzie pułk. Hajdakowski, oskarżycielem major Grodzicki. Rozprawa odbędzie się za 5 tygodni.

Oskarżeni zażądali oddania ich napowrót do aresztu oficerskiego, ponadto Wieczorkiewicz, czując się chorym, chce być oddany do szpitala.

TELEGRAMY.

25-lecie odkrycia radjum.

WARSZAWA, 8. II. (Pat.) W odpowiedzi na depeze gratulacyjne z okazji 25-ej rocznicy odkrycia radjum p. Curie-Skłodowska nadeszła odpowiedź treści następującej:

„Upżętnie dziękuję Panu Marszałkowi za pamięć i życzenia, przesłane z powodu 25-ej rocznicy odkrycia radjum. Przy tej sposobności proszę serdecznie o opiekę nad mającym powstać w Warszawie instytutem narodowym, którego losy bardzo żywo mnie obchodzą.

Podpis: Marja Curie-Skłodowska.

Powrót min. Zamoyckiego.

WIEDŃ 8. II. (PAT.) Minister spraw zagranicznych Zamoycki przyjął w ciągu dnia dzisiejszego byłego ministra dr. Juliusza Twardowskiego, delegata polskiego w komitecie likwidacyjnym banku austriacko-węgierskiego, tudzież inżyniera Lewenkrona, delegata przy komisji repartycyjnej. Wieczorem o godz. 10.20 odjechał minister Zamoycki do Warszawy.

Nowy gabinet lotewski przed sejmem.

RYGA. (Rps.) Nowy premier lotewski Samuel, przedstawił sejmowi swój gabinet w następującym składzie: premier i minister skarbu — Reinhold Kalning; minister spraw wewnętrznych — Birnieks, minister rolnictwa — Beuer, minister komunikacji i czasowo pracy — Pauluk, minister oświaty — Strauberg, ministerstwo obrony narodowej czasowo wakuje. Prezydent gabinetu Samuel, wygłosił w Sejmie deklarację poczem Sejm po krótkiej debacie większością 54 głosów przeciwko 19 przy 17 wstrzymujących się od głosowania, wyraził nowemu rządowi zaufanie.

Sprawa rozbrojenia.

GENEWA, 8. II. (P. A. T.) Stany Zjednoczone postanowiły, że minister

pełnomocny St. Zjednoczonych w Bernie weźmie udział w posiedzeniu komisji do spraw rozbrojenia i przedstawi jej zalecenia, które będą sformułowane przez St. Zjednoczone na podstawie dokładnych studiów nad przyjętym przez komisję projektem w sprawie rozbrojenia.

„Dzień Palatynatu“.

BERLIN, 7. II. (PAT.) Na dzień 17 lutego przygotowany jest w całym Niemczech obchód „dnia Palatynatu”, mającego być manifestacją jedności między Palatynatem, a Niemcami. W manifestacji tej mają wziąć udział wszystkie partie polityczne, związki ekonomiczne i inne, a także stowarzyszenia kulturalne, społeczne i dobroczynne. We wszystkich miastach Rzeszy tworzą się osobne komitety lokalne dla zorganizowania tej manifestacji.

Wyprawa do bieguna północnego.

CHRYSTJANJA 8. 2. Pat. Według ostatniej depezy, nadeszłej z okrętu Amudsen „Maud”, a datowanej 1 lutego r. b., okręt znajduje się pod 75° 13' szerokości północnej i pod 156° 45' długości wschodniej (w odległości około 100 mil morskich na wschód od wysp Nowosyberyjskich). Od grudnia okręt posunął się o 3° 15' na zachód i o 3° na północ. Przesunięcie na zachód nie było korzystne.

Prusy Wschodnie w opactwach.

Wschodnio-pruskie związki robotnicze postanowiły odrzucić żądanie związku pracodawców w Prusach Wschodnich mające na celu wprowadzenie 10-godzinnego dnia pracy.

Wobec tej uchwały związków robotniczych Prusom Wschodnim grożą nowe konflikty między pracodawcami, a pracobiorcami.

Belgia a Rosja.

Jak donoszą pisma belgijskie, rząd byłby skłonny do uznania rządu sowieckiego pod warunkiem, iż rząd

Dnia 13 lutego godzina 9 rano w lasach dominium SOKOŁOWO gminy Piaski odbędzie się

DRUGA LICYTACJA

z wolnej ręki
na drzewo budulcowe, porządkowe,
i opałowe.

Warunki licytacji podane zostaną do wiadomości w chwili przystępowania do przetargów.

ten uzna długi i zobowiązania przedwcześnie obywateli rosyjskich i zwrócić imienie, posiadane przez obywateli belgijskich w Rosji.

Obwieszczenie.

Do rejestru handlowego działu B. sądu okręgowego we Włocławku w dniu 11 czerwca 1923 r. wciągnięto następującą firmę pod nr. 59. „Rolnik” Spółka Akcyjna Przemysłu Rolnego z siedzibą w Gostyninie ul. 3-Maja Nr. 26. Spółka rozpocznie swoją działalność od dnia zarejestrowania. Celem spółki jest budowa, na gruntach dm. Rataje pod Gostyninem i prowadzenie młyna parowego oraz przemiał zboża na mąkę dostarczonego przez swoich akcjonariuszy producentów, kupno zboża i sprzedaż mąki na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej i zagranicą o ile to nie będzie zabronione specjalnym przepisem. Kapitał zakładowy spółki wynoszący 20.000.000 mkp. podzielony na 4.000 akcji, po 5.000 mk. każda został całkowicie wpłacony. Akcie są na okaziciela. Kapitał zakładowy może być powiększony na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy drogą emisji nowych akcji tej samej wartości nominalnej pod warunkami zatwierdzonymi przez Rząd. Za każdą akcję nowej emisji nabywca winien wpłacić, oprócz jej wartości nominalnej, premię, którą określi walne zgromadzenie w wysokości conajmniej tej części kapitału zapasowego, jaka przypadnie podług ostatniego bilansu na każdą akcję poprzednich emisji. Pierwszeństwo do nabywania akcji nowych emisji przysługuje przedewszystkiem właścicielom akcji poprzednich emisji w stosunku do ilości posiadanych już akcji. Zarząd stanowią: Roman Higersberger (maj. Rataje) Klemens Ruszkowski (maj. Solec) Tomasz Higersberger (maj. Skrzany) Zygmunt Jeleniewski (maj. Osiny) wszyscy w pow. Gostynińskim i Michał Zychliński (Gostynin) do kompetencji i obowiązków zarządu należy prowadzenie wszelkich interesów spółki i reprezentowanie jej wobec wszelkich władz i osób. Wszelką korespondencję w imieniu spółki podpisuje jeden członek zarządu zaś weksle, czeki, pełnomocnictwa, umowy, akty hipoteczne i notarialne oraz pisma z żądaniem zwrotu sum instytucji kredytowych podpisuje dwóch członków zarządu do inkasowania należności odbioru pieniędzy przesyłek i dokumentów z poczty odbioru towaru z kolei i komór wystarcza podpis jednego z członków zarządu. Spółka Akcyjna. Statut spółki zatwierdzony został w dniu 15 lutego 1923 r. przez Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu opublikowany w Monitorze Polskim z dnia 29 marca 1922 r. za Nr. 72. Akt organizacyjny zeznany został przed notariuszem Janem Gustowskim w Gostyninie, dnia 20 stycznia 1923 r. za Nr. 43. Czas trwania spółki jest nieokreślony.

Elektrownia Miejska we Włocławku

wzywa tych swoich odbiorców, którzy zużywają prąd elektryczny dla oświetlenia bez liczników (na ryczałt), aby rachunki swe za luty uregulowali bezpośrednio w kasie Elektrowni (Kościuszki 7) w czasie od 9-go do 16 lutego r. b.

Oplata za luty wynosi w tysiącach marek polskich:

Od jednej lampki 10 świecowej	3430
" " " 16 " "	4570
" " " 25 " "	6860
" " " 32 " "	9140
" " " 50 " "	13710

U W A G A: W dniu 17 lutego r. b. wszystkim abonentom zalegającym z opłatą przerwana będzie dostawa prądu i za ponowne połączenie pobierana będzie suma 5.700.000 marek.

Kasa Elektrowni czynna jest codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 9 ej rano do godz. 2 pp.

Elektrownia Miejska we Włocławku
Maszewski.

Magistrat m. Brześcia Kujawskiego

podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że w dniu 20 lutego 1924 roku to jest w czwartek o godzinie 10 rano, w lesie należącym do miasta Brześcia, w miejscowości położonej pod wsią Marjanki, odbędzie się publiczna licytacja na sprzedaż 279 sztuk drzew sosnowych budulcowych, na pnie. Warunki licytacji mogą być rozpatrywane w kancelarii Magistratu codziennie, z wyjątkiem świąt, od godz. 9 rano do 12 w południe i od 2 do 6 popołudniu, a w dniu licytacji w lesie miejskim.

Brześć Kujawski, dn. 6 2 1924 r.
Burmistrz A. Zajda.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Mleczarnia chrześcijańska poszukuje dostawy mleka. Piaci ceny najwyższe. Włocławek ul. Łęgska 38.

Organista potrzebny do parafii Bobrowniki od św. Wojciecha, poczta Lipno, stacja Nieszawa.

Potrzebna kobieta samotna umiejąca pracować, prasować, do pomocy pokojowej na wieś. Wiadomość Kilińskiego 8 m. 5.

Poszukuję od zaraz dużego, nieumeblowanego pokoju, możliwie w śródmieściu i z osobnym wejściem. Oferty pod F. Z. w Administracji.

Halina Twardowska - Smusowa podaje do wiadomości, iż pozostaje na stałe we Włocławku i przyjmuje lekcje gry fortepianowej adres. Piekarska 3. m. 11.

Zegarmistrz, Andrzej Krawczyk przy ul. 3-go Maja № 14 m. 4 II piętro wykonywa roboty solidnie i tanio.

4 lutego w przedziale damskim wagonu II kl. pomiędzy stacj. Kutno - Włocławek zginęła damska parasolka znalazca wiadomy. Uprasza się o odesłanie. Wiadomość Włocławek ul. Śpichlerka № 28. Zofja Tomaszewska.